

Studieplan 2017/2018

Tverrfaglig videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge

Studiepoeng: 60

Studiets nivå og organisering

Videreutdanning i tverrfaglig psykososialt arbeid med barn og unge er en deltidsutdanning som gir 60 studiepoeng og gjennomføres over 4 semestre. Normert studietid er to år.

Bakgrunn for studiet

I følge Folkehelseinstituttet (2010:2) har de fleste norske barn og unge god fysisk og psykisk helse. De blir innlemmet i meningsfulle og utviklende fellesskap og får god oppfølging. Likevel viser det seg at noen faller utenfor. Alle får ikke de oppvekstvilkårene de skal ha. Barndommen og ungdomstiden er en sårbar fase i livet der de må mestre mange og stadig skiftende roller, forventninger og krav. Tall fra Folkehelseinstituttet viser at i Norge har mellom 15 og 20 prosent psykiske vansker som påvirker deres funksjonsnivå. Sosial- og helsedirektoratet legger til grunn at mellom 4 og 7 prosent av barn mellom 4 og 10 år har en psykisk lidelse som gjør at de trenger behandling. Barn og unge som av ulike grunner står i fare for å utvikle psykiske problemer eller lidelser skal i tidlig fase av en problemutvikling få hjelp og støtte i lokalsamfunnet.

Utdanningstilbudet inngår som et tiltak med bakgrunn i Regjeringens strategiplan for barns og unges psykiske helse. Å skape gode rammer og oppvekstvilkår rundt det enkelte barn er blant de høyest prioriterte oppgavene i samfunnet. Barn og unge som av ulike grunner står i fare for å utvikle psykiske problemer eller lidelser skal i tidlig fase av en problemutvikling få hjelp og støtte i lokalsamfunnet. Det er viktig at hjelpe- og støtteapparatet i lokalsamfunnet har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å ivareta

sin rolle i det psykososiale arbeidet med barn og unge. Kommunene er tillagt en viktig rolle i dette arbeidet. Videreutdanningen inngår som ett av flere tiltak for å styrke kompetansen i kommunale etater som retter sine tjenester mot barn og unge.

Høgskolen i Hedmark har tilbudt denne utdanningen på oppdrag fra Helsedirektoratet siden 2007. Denne studieplanen bygger på Kravspesifikasjon fra Helsedirektoratet (2012) og er forankret i en helsefremmende tenkning som skal videreutvikle deltakernes evner til å styrke barn og unges ressurser og muligheter til å mestre livets utfordringer.

Læringsutbytte

I følge Kravspesifikasjonen fra Helsedirektoratet (2012) skal videreutdanningen gi økt kompetanse til å styrke mestring og trivsel hos barn og unge i hjem, barnehage, skole, arbeid og fritid. Utdanningen skal utvikle ferdigheter i å identifisere og intervensere i forhold til psykososiale belastningsfaktorer i nærmiljøet. Utdanningen skal også gi kunnskap om nærmiljøets støttende funksjoner i forhold til barn og unges psykiske helse og utvikle ferdigheter knyttet til å styrke barn og unges familie og sosiale nettverk. Studiet fokuserer på barn og unge i alderen 0 – 23 år og berører spørsmål knyttet til sped- og småbarn, barn i skolealder, ungdom og unge voksne. Utdanningen skal ha fokus på 3 hovedområder:

- Utvikle kunnskap og kompetanse i tråd med barn og unges behov
- Bedre samarbeid og koordinering av tjenestene
- Mestringsfokus, holdninger og brukervedvirkning

Kandidatene har etter fullført studium følgende læringsutbytte:

Kunnskaper:

- Kan drøfte og anvende kunnskaper om barn og unges normale utvikling, forståelse for mangfold og risiko for skjevutvikling og utvikling av psykiske vansker og lidelser
- Kan gjøre rede for kunnskaper om helsefremmende og forebyggende arbeid
- Har kunnskaper om ulike perspektiver på psykisk helse, psykiske vansker og lidelser
- Har inngående kunnskaper om, anerkjenner og gjør seg bruk av andre faggruppers

- kompetanse i et forpliktende samarbeid og koordinering
- Har inngående kunnskaper om nærmiljøets støttende funksjoner i forhold til barn og unges psykiske helse

Ferdigheter:

- Kan etablere relasjoner med og gi omsorg til barn og unge med psykiske vansker og lidelser og deres familie og sosiale nettverk, med utgangspunkt i deres ressurser, ønsker og behov.
- Kan intervensere i tidlig fase av problemutvikling
- Kan systematisere og formidle teoretisk og erfaringsbasert kunnskap

Generell kompetanse:

- Har innsikt i og forståelse for barn og unges medvirkning til å styrke egne ressurser og muligheter til å mestre livets utfordringer
- Har evne til å sette seg inn i opplevelser og konsekvenser av psykiske vansker og lidelser i den enkeltes og familiens liv
- Har innsikt i og forståelse for å arbeide for sammenhengende og helhetlige tjenestetilbud
- Har evne til å anvende eget fags særegne bidrag på en innsiktsfull måte i psykososialt arbeid også i samarbeid med andre faggrupper
- Kan begrunne sine verdier på likeverdighet og akseptasjon og viser respekt for det unike menneske
- Har evne til kritisk og etisk refleksjon i psykososialt arbeid
- Har trygghet til å mestre emosjonelle reaksjoner i relasjonsarbeid

Målgruppe

Studiet retter seg i hovedsak mot ansatte i kommuner med helse- og omsorgs(sosial)faglig og pedagogisk høgskole/universitetsutdanning og andre med høgskole- eller høgere universitetsutdanning med relevante arbeidsoppgaver som arbeider med barn og unge i:

- Barnehager
- Skoler – fra grunnskolen til og med videregående opplæring
- Helse- og omsorgs(sosial)tjenester
- Barnevern

- Politietaten
- Kultur og fritid

Relevans for arbeidsliv og videre studier

Studiet skal styrke deltakernes kompetanse i møte med barn, unge og deres familier i de forskjellige tjenestetilbudene. Deltakerne skal etter endt utdanning kunne initiere og gjennomføre helsefremmende og forebyggende arbeid med barn, unge og familier. De skal kunne skape og videreutvikle tilgjengelige, fleksible og samordnede tjenestetilbud til barn, unge og familier i utfordrende situasjoner.

Opptakskrav og rangering

- bachelorgrad (180 studiepoeng) i barnevern, helse og sosialfag, medisin, førskolelærer, pedagogikk, politiarbeid eller psykologi (søkere med annen høgskole- eller universitetsutdanning på tilsvarende nivå kan etter særskilt vurdering bli tatt opp som student), og
- minst to års relevant yrkespraksis fra direkte arbeid med barn og/eller ungdom etter fullført grunnutdanning (deltidsstilling regnes om til heltid) og tilsatt i minst 50 % stilling i arbeid direkte rettet mot barn og/eller ungdom under hele studietiden

Arbeids- og undervisningsformer

Studiet er samlingsbasert og legger opp til dialogbasert undervisning som forventer tilstedeværelse på utdanningsinstitusjonen og bruk av fleksible, nettbaserte metoder (bl.a. Fronter som informasjons- og læringsverktøy). Læringsmodellen er interaktiv og søker å ivareta en rimelig balanse mellom ressursforelesninger og dialog. Det legges opp til varierte undervisnings- og arbeidsformer som inkluderer forelesninger, seminarer, gruppe- og prosjektarbeid og brukerinvolvering. Erfaringsutveksling og veiledning på eget arbeid skal være sentrale elementer i undervisningen. Tverrfaglige og tverretatlige studiegrupper ved og mellom samlinger hvor en knytter det faglige innholdet til praktisk arbeid med barn og unge skal utgjøre den vesentlige læreformen.

Praksisveiledning er en vesentlig del av utdanningsprogrammet og skal være et bindeledd mellom teoretisk tilfang og praktisk arbeid. Denne skal være gruppebasert for å styrke samarbeidet innad og mellom forvaltningsnivå. Det er derfor viktig at veilederne

har inngående kjennskap til fagfeltet, og at det etableres jevnlig møter mellom veilederne og den øvrige delen av undervisningspersonalet. Det skal legges vesentlig vekt på etikk og holdningsdannelse i veiledningen.

Vurderingsformer

Vurderingsarbeidet er en integrert del av studiet, og har blant annet som formål at studentene skal få tilbakemelding på egen utvikling i forhold til studiets målsetninger. Godkjente obligatoriske krav er en forutsetning for å kunne gå opp til eksamen i samtlige emner. Omfang, antall og form varierer mellom emnene. Hovedvekten er på skriftlige innleveringer, men krav kan også være i form av presentasjoner.

Det brukes ulike vurderingsformer. Hjemmeeksamen er valgt i emner der man ønsker å gi kandidaten større mulighet til å vise faglig forståelse og modenhet ved en flere dagers hjemmeeksamen enn ved en skoleeksamen. Det benyttes både prosessorienterte vurderingsordninger og mer kunnskapsprøvende eksamensordninger.

Emne	Obligatoriske krav	Vurdering
4KTU11 Kompetanse – og tjenesteutvikling, 15 studiepoeng	Praksisveiledninger og refleksjonsnotater	Prosjektrapport i gruppe
4PHBU13 Psykisk helse hos barn og ungdom, 20 studiepoeng	Studieoppgave 1 Praksisveiledninger og refleksjonsnotater	Individuell hjemmeeksamen
4OSTT14 Hvordan organisere og samordne de kommunale tjenestetilbudene til barn og ungdom 10 studiepoeng	Studieoppgave 2 Praksisveiledninger og refleksjonsnotater	Individuell hjemmeeksamen
4PSAPTE12 Psykososialt arbeid – ulike praksiser, teorier og etiske dilemmaer, 15 studiepoeng	Studieoppgave 3 Praksisveiledninger	Prosjektbeskrivelse i gruppe

og refleksjonsnotater

Internasjonalisering

Utenlandsopphold og utveksling er ikke relevant for dette studiet, som er en deltidsutdanning fortrinnsvis for personer i arbeid. I undervisningen og litteraturen legges det vekt på internasjonal forsknings- og erfaringsbasert kunnskap.

Studiets oppbygging og innhold

Studiet er inndelt i 4 emner

4KTU11: Kompetanse – og tjenesteutvikling, 15 studiepoeng

4PHBU13: Psykisk helse hos barn og ungdom, 20 studiepoeng

4OSTT14: Hvordan organisere og samordne de kommunale tjenestetilbudene til barn og ungdom, 10 studiepoeng

4PSAPTE12: Psykososialt arbeid – ulike praksiser, teorier og etiske dilemmaer, 15 studiepoeng

Følgende skisse viser oppbygging og organisering i studiet.

Kompetanse- og tjenesteutvikling 4KTU11 – 15 studiepoeng

Semester 1-4 (med hovedvekt i semester 4)

**Psykisk helse hos barn
og ungdom 4PHBU13**

**Hvordan organisere og
samordne de kommunale**

**Psykososialt arbeid – ulike
praksiser, teorier og etiske**

Emneoversikt

4KTU11 Kompetanse- og tjenesteutvikling

Emnekode: 4KTU11

Studiepoeng: 15

Semester

Høst / Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Bestått emne 4PSAPTE12 Psykososialt arbeid – ulike praksiser, teorier og etiske dilemmaer

Læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon har følgende læringsutbytte i emnet:

Kunnskaper:

- Forstår og formidler teoretisk og erfaringsbasert kunnskaper om psykososialt arbeid til barn og unge
- Kan anvende og drøfte ut fra kunnskaper om systematisk, kritisk og etisk refleksjon i praksis

- Har grunnleggende kunnskaper om prosjektarbeid

Ferdigheter:

- Kan anvende kunnskaper og relevante resultater fra forskning og utviklingsarbeid i praksis
- Kan delta i utviklingsprosjekter på eget arbeidssted, evaluere og vurdere iverksatte tiltak
- Kan systematisk, kritisk og etisk reflektere i praksis

- Har evne til å formidle kunnskaper og ferdigheter
- Kan utøve kunnskapsbasert praksis
- Kan utføre kvalitetssikringsarbeid på praksisstedet

Generell kompetanse:

- Innehar fagpersonlige kompetanse; kreativitet, mot og evne til videre utvikling
- Kan samarbeide på tvers av yrkesgrupper og kulturer og bidrar til et godt arbeidsmiljø
- Har evne til helsefremmende og forebyggende arbeid
- Har evne til etisk refleksjon i psykososialt arbeid

Innhold

- Folkehelsearbeid
- Sentrale begreper i psykososialt arbeid og psykisk helsearbeid
- Refleksjon og veiledning over egen praksis og konkrete utviklingsprosjekter på arbeidsplassen
- Kvalitetssikring og faglighet i tjenestetilbudet
- Tjenesteutvikling og endringsstrategier
- Behovs- og brukerstyrt tjenesteutvikling
- Kommunikasjon, samhandlingsteorier og relasjonskunnskap
- Flerkulturell kompetanse
- Ulike forskningsmetoder og prosjektarbeid
- Veiledning
- Etikk

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesninger
- Gruppearbeid
- Studieoppgaver og veiledninger
- Refleksjonsnotater
- Bruk av Fronter
- Selvstudium

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- Praksisveiledninger
- Refleksjonsnotat

Eksamen

Prosjektrapport i gruppe med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er ståkarakter.

Ansvarlig fakultet

Avdeling for folkehelsefag

4PSAPTE12 Psykososialt arbeid – ulike praksiser, teorier og etiske dilemmaer

Emnekode: 4PSAPTE12

Studiepoeng: 15

Semester

Høst

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

4OSTT14 Hvordan organisere og samordne de kommunale tjenestetilbudene til barn og ungdom må være fullført og bestått.

Læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon har følgende læringsutbytte i emnet:

Kunnskaper:

- Forstår og anvender kunnskaper om eget ansvarsområde
- Forstår og anvender kunnskaper om ulike strategier og arbeidsmåter som fremmer god psykisk helse og minsker ulike psykososiale belastninger
- Kan redegjøre for ulike etiske teorier og menneskesyn
- Kan redegjøre for ulike forskningsmetoder og prosjektarbeid
- Har grunnleggende kunnskaper om prosjektplanlegging

Ferdigheter:

- Har ferdigheter til å kartlegge, identifisere og styrke ressurser knyttet til det enkelte barn eller den enkelte unge som fremmer eller hemmer deres psykiske helse
- Har evne til å anvende eget fags særegne bidrag i psykososialt arbeid med barn og unge
- Har evne til å etablere og inngå i helsefremmende og mestringsskapende relasjoner med barn, unge og deres familier med utgangspunkt i deres ønsker og behov

Generell kompetanse:

- Kan identifisere og bistå barn og unge som har behov for psykososialt arbeid
- Har evne til å anvende eget fags særegne bidrag i psykososialt arbeid med barn og unge
- Har evne til faglig og etisk refleksjon relatert til konkrete situasjoner i praksis
- Kan redegjøre for sammenhengen mellom etikk og menneskesyn relatert til konkrete situasjoner i praksis

Innhold

- Helsefremmende og forebyggende psykososialt arbeid med barn og unge
- Eget fags teorier og arbeidsformer for å fremme barn og unges psykiske helse
- Behovs- og brukerstyrte tiltak som understøtter barn, unge og pårørendes kompetanser og ressurser
- Ulike arbeidssteder og arbeidsmåter med barn og unge med psykiske vansker og lidelser
- Tidlig intervensjon
- Endringsarbeid
- Kriser, mekling og konflikthåndtering
- Fange opp, samtale og arbeide med risikoutsatte barn og unge
- Grunnleggende etiske aspekter relatert til barn og unge
- Etiske dilemmaer og utfordringer i psykososialt arbeid med barn og unge
- Sammenheng mellom etikk, menneskesyn og omsorgsideologi

- Ulike forskningsmetoder, vitenskapsfilosofi, prosjektarbeid

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesninger
- Gruppearbeid
- Studieoppgaver og veiledninger
- Refleksjonsnotat
- Bruk av Fronter

Selvstudium

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- Studieoppgave 3
- Praksisveiledninger og refleksjonsnotater

Eksamen

Prosjektbeskrivelse i gruppe. Prosjektbeskrivelsen vurderes med bestått/ ikke bestått.

Ansvarlig fakultet

Avdeling for folkehelsefag

4OSTT14 Hvordan organisere og samordne de kommunale tjenestetilbudene til barn og ungdom

Emnekode: 4OSTT14

Studiepoeng: 10

Semester

Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

4PHBU13 - Psykisk helse hos barn og ungdom må være fullført og bestått.

Læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon har følgende læringsutbytte i emnet:

Kunnskaper:

- Forstår og anvender kunnskaper om lover, forskrifter og andre samfunnsbestemte forhold som regulerer og styrer det psykososiale arbeidet overfor barn og unge
- Forstår og anvender kunnskaper om tjenestetilbudets oppbygging lokalt, og oversikt over lokale og regionale tiltak overfor barn og unge for å bedre deres psykiske helse

- Forstår og anvender kunnskaper om og ferdigheter i andre faggruppers kompetanse for et forpliktende samarbeid
- Kan redegjøre for forhold i familienettverk og i lokalsamfunnet som kan ha betydning for barn og unges evne til å mestre psykososiale utfordringer.
- Kan beskrive de spesialiserte tjenestene innen barne- og ungdomsfeltet

Ferdigheter:

- Har evne til kommunikasjon og samhandling på tvers av faggrupper og nivåer
- Har evne til å initiere og delta i helhetlige og samhandlende tjenestetilbud til barn, unge og deres familier i krise

Generell kompetanse:

- Kan identifisere og kritisk drøfte behovet for sammenhengende og helhetlige tjenestetilbud, tverrfaglig og tverretatlig samarbeid
- Har forståelse for hvordan ulike samarbeidsstrukturer fremmer eller hemmer betingelser for samarbeid på tvers av profesjoner og etater

Innhold

- Relevante konvensjoner, lover og forskrifter.
- Forvaltning av taushetsplikt i praksis
- Individuell plan
- Brukermedvirkning på systemnivå
- Organisering og samordning av kommunale, fylkeskommunale, regionale og statlige tjenester til barn og unge
- Lokalsamfunn, lavterskeltilbud, familienettverk
- Frivillige, selvhjelps- og brukerstyrte tiltak
- Utvikling av helhetlige, koordinerte tjenester til barn og unge
- Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid – om samarbeid og ansvarsdeling både i og mellom tjenester på ulike forvaltningsnivå

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesninger
- Gruppearbeid
- Studieoppgaver og veiledninger
- Refleksjonsnotat
- Bruk av Fronter
- Selvstudium

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- Studieoppgave 2
- Praksisveiledninger og refleksjonsnotater

Eksamen

Individuell hjemmeeksamen over 2 dager. Oppgaven vurderes med bestått/ ikke bestått.

Ansvarlig fakultet

Avdeling for folkehelsefag

4PHBU13 Psykisk helse hos barn og ungdom

Emnekode: 4PHBU13

Studiepoeng: 20

Semester

Høst / Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen

Læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon har følgende læringsutbytte i emnet:

Kunnskaper:

- Forstår og anvender kunnskaper om barn og unges kognitive, sosiale og emosjonelle utvikling
- Forstår og anvender kunnskaper om grunnleggende vilkår for å fremme barn og unges vekst, læring og evner til å mestre livskriser og psykososiale belastninger
- Kan anvende kunnskaper om hvordan sosiale problemer, rusmiddelmisbruk og psykiske lidelser i barns og unges nære omgivelser påvirker barns og unges

utvikling.

Generell kompetanse:

- Kan kritisk reflektere over ulike perspektiver på normalitet og normalutvikling hos barn, unge og deres familier
- Kan identifisere forhold ved samfunnet som kan påvirke utvikling av psykososiale vansker og problemer

Innhold

- Forhold som fremmer god psykisk helse
- Generell utviklingspsykologi, kognitiv, sosial og emosjonell utvikling
- Barn og unges psykiske helse – vansker og lidelser
- Den samfunnsskapte uhelsen
- Ulike risikofaktorer for utvikling av psykososiale problemer – bl.a. rus, sorg, krise og barns sosiale liv på internett, spilleavhengighet
- Tegn på psykososiale problemer og psykisk uhelse hos barn og unge
- Psykiske vansker og lidelser hos barn og unge
- Vold- og traumefeltet
- Ulike perspektiver relatert til kultur, livsløp og livshendelser
- Involvere barn, unge og deres familier i eget endringsarbeid

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesninger
- Gruppearbeid
- Studieoppgaver og veiledninger
- Refleksjonsnotat
- Bruk av Fronter
- Selvstudium

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- Studieoppgave 1
- Praksisveiledninger

- Refleksjonsnotater

Eksamen

Individuell hjemmeksamen over 20 dager med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Ansvarlig fakultet

Avdeling for folkehelsefag